

Planeringsförutsättningar för nämndernas och bolagens behov och prioriteringar 2019

(Budgetberedning)

Planeringsförutsättningar utarbetas årligen av kommunledningskontoret. Här anger tjänstemannaledningen förutsättningar inför 2019 års verksamhet. Med utgångspunkt från dessa startar kommunkoncernen planering för 2019 års verksamhet. I juni fattar Kommunfullmäktige beslut om Årsplan 2019 och Ägardirektiv.

1. Allmänt

De närmaste åren står Eskilstuna och Sveriges kommuner inför stora utmaningar. Det är därför viktigt att vi gemensamt tar initiativet och arbetar proaktivt med ett starkt fokus på samverkan och effektivare verksamhetsprocesser.

Svensk ekonomi är inne i en högkonjunktur och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) räknar med att BNP växer med 2,9 procent under 2018. För 2019 räknar SKL med att tillväxten i svensk ekonomi blir lägre (2,4 procent). Högkonjunkturen når då sin topp och resursutnyttjandet i svensk ekonomi börjar försvagas. I och med att antalet arbetade timmar inte ökar alls nästa år sker det en snabb uppbromsning av skatteunderlagstillväxten. För de kommande åren därefter bedömer man att tillväxten sjunker ytterligare.

Från 2019 växer det demografiska trycket mer än skatteunderlaget vilket innebär en utmaning för Sveriges kommuner. Under perioden 2020 -- 2030 ökar det demografiska trycket ytterligare för Sveriges kommuner och Eskilstuna. Detta främst genom ökat antal äldre 85+ samtidigt som prognoserna pekar på fler barn och fler elever.

2. Kommunkoncernens läge

Eskilstuna har de senaste åren kunnat redovisa ekonomiska resultat i nivå med det strategiska målet på 2,5 procent. De flesta av våra verksamheter är stabila med goda resultat. Flera av kommunkoncernens verksamheter möter dock ökande krav som också tynger det ekonomiska resultatet. Med den nya skatteprognosen pekar det ekonomiska resultatet för 2019 på cirka 109 miljoner kronor vilket motsvarar 1,7 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket inte når upp till vårt resultatmål. Prognosen för 2020 är 17 miljoner kronor. För att nå upp till resultatmålets nivå på 2,5 procent, saknas därmed ca 150 miljoner kronor för år 2020. Det innebär att ett samlat grepp över hela kommunkoncernen måste tas. Nämnderna och bolagen ska se över sina intäkter och identifiera områden för effektivisering, inom verksamheten eller tillsammans med andra.

Det finns en medvetenhet i både den politiska och tjänstemannaledningen om behovet av gemensamma åtgärder för att möta utmaningarna vi nu står inför. Inriktningen för 2019 är effektiviseringskrav om 1,5 procent för flertalet nämnder. Utöver detta behöver intäktsökningar och effektiviseringar om 150 mkr identifieras inför 2020.

Med anledning av den demografiska utvecklingen och det demografiska läget står valet mellan höjda generella eller selektiva effektiviseringskrav och gemensamma effektiviseringsåtgärder kombinerat med aktiva nedprioriteringar. Inriktningen är att nämnderna bidrar genom effektiviseringar som digitalisering och e-tjänster, nedprioritering av verksamhet, smarta samverkanslösningar, hårdare inköpsstyrning och stramare IT-/systemplattformar. Delårsvisa avstämningar införs för att säkra denna hemtagning.

Om ytterligare förbättringar sker av skatteprognosen till följd av en eventuellt starkare konjunktur kommer dessa att behövas för att uppnå en långsiktigt hållbar resultatnivå. Nämnderna kan därför inte räkna med några resurstillskott.

Utdelningsnivån för bolagskoncernen ligger på 98,7 (+ 15 utökat tjänsteköp) preliminärt sammantaget 113,7 miljoner kronor årligen för åren 2019-2020.

3. Demografi

Bedömning är att Eskilstuna växer med ca 1000 personer per år, vilket beräknas ge ökade intäkter med 54 miljoner kronor baserat på nuvarande skatteintäkter och statsbidrag.

Ett ökat antal unga innebär ökade kostnader för barnomsorg och skola. I genomsnitt beräknas knappt hälften av befolkningsökningen vara under 19 år vilket påverkar behovet av nya förskolor och skolor.

Den demografiska utvecklingen för äldre visar på en stadigt ökande andel äldre. Detta ställer ökande krav på vård och omsorg i form av att fler lägenheter inom vård- och omsorgsboenden behöver byggas och att fler kommer att behöva insatser från hemtjänsten. En långsiktig ekonomisk analys av de ekonomiska konsekvenserna utifrån ökade behov för äldre pågår och beräknas att presenteras under våren. Den kommer att ligga till grund för planering av

kommande år och får successivt ökad ekonomisk inverkan år för år under perioden 2020-2030.

4. Investeringar

Under mandatperioden kommer några större strukturella investeringar att genomföras. Kommunen behöver därför vara återhållsam och hålla nere löpande basinvesteringar. Detta för att inte självfinansieringen ska bli alltför låg med stor upplåning och förhöjda årliga räntekostnader som följd. Kapitalkostnaderna (ränta och avskrivningar) för investeringarna konkurrerar med övriga driftkostnader inom samma budgetram. Ta också hänsyn till hur stora investeringsvolymerna som organisationen klarar att genomföra under ett år.

Huvudregel i valet mellan förhyrning och investeringar, är graden av flexibilitet/långsiktighet samt att lägsta driftkostnaden är styrande.

Investeringsramen för 2018 uppgår till ca 800 miljoner kronor, 2019 ca 1300 miljoner kronor och 2020 ca 1000 miljoner kronor. Härav utgör den totala investeringsramen för stadsmiljö i Eskilstuna och Torshälla 100 mkr (exkl samfinansieringsprojekt).

Internräntan för 2019 är 4,0 procent. Bifogad blankett INVBL nämnder 2019-2023 används.

De samlade investeringarna i årets investeringsprocess kommer att genomgå en särskild prövning. Detta mot bakgrund av de totala behoven inom kommunen.

För att få tydlighet kring beslut och en helhetsbild av investeringarna kommande år ska investeringarna delas upp enligt nedan. Anvisning för detta finns i anslutning till bifogad investeringsblankett.

- Projektinvestering
- Raminvestering
- Inriktning/Plan
- Tidigare års beslutade projektinvesteringar

5. Bakgrund planeringsarbete

Den strategiska inriktningen för 2016-2019 utgör grunden för planeringsförutsättningarna för såväl Årsplan och ägardirektiv 2019 som nämnders/bolags och enheters verksamhetsplaner. Årsplanen och ägardirektiv beslutas av kommunfullmäktige i juni. Strukturen i dessa dokument ska följa processerna i styrsystemet.

För att ge enheterna bättre förutsättningar att snabbt komma igång med sin verksamhet är det viktigt att alla enheter i nämnder och bolag har budget och lokal verksamhetsplan med styrkort godkänd senast 20 december. Nämnder och bolag planerar för att skapa förutsättningar för detta.

Alla nämnder och bolag ska i sin verksamhetsplan 2019 (likt tidigare år) lyfta in de fyraåriga processmålen för sina verksamhetsprocesser. Nuläge och framtida resultatnivå ska anges samt vad som ska genomföras och uppnås för att ta steg på väg till angiven resultatnivå. Verksamhetsplanen innehåller relevant styrkort som hjälp för löpande styrning mot uppsatta mål.

6. Antaganden 2019

Följande grundläggande antaganden gäller för 2019:

- Ramen för 2019 utgår från 2018 års nivå.
- Kommunens finansiella resultatmål om 2,5 procent under mandatperioden, ligger fast.
- I planeringsförutsättningarna finns utifrån dagens bedömning inget utrymme till nya resursförstärkningar. Nya satsningar inför och under 2019 ska därför uteslutande finansieras av respektive nämnd *inom* befintlig ram.
- Varje nämnd och bolag ska ta fram en lista över vad man ska sluta göra, vad som är tillräckligt bra, processsynergier samt koncernvisa synergier.
- Varje förvaltning ska med fokus på verksamhetsnytta göra en genomlysning av sin verksamhet. Här ska bli lämpliga produktivitetmått och nuläge för dessa tas fram. Ett bra produktivitetmått ska vara möjligt att jämföra sig med andra kommuner och sig själv över tid.
- Varje nämnd/bolag ser, utifrån sitt uppdrag, hur man kan minska arbetslösheten och underlätta jobbskapande.
- Nämnderna ska ta höjd för demografiska utmaningar för de närmaste åren.
- Samtliga nämnder ska säkerställa att statliga bidrag söks i de fall det är möjligt.
- Nuvarande planeringsförutsättningar bygger på en befolkningsökning om 1000 invånare. Budgetnivån kan komma att revideras till Årsplan 2019.
- Full löne- och priskompensation lämnas i likhet med tidigare år. Nivån på pris- och löneförändringar fastställs i samband med Årsplan 2019.
- Det årliga effektiviseringskravet uppgår till 1,5 procent vilket gäller alla nämnder, förutom barn- och utbildningsnämndens 0,7 – 1,5 procent. Undantagna är försörjningsstöd hos socialnämnden, kapitaltjänst hos stadsbyggnadsnämnden och fasta transfereringar hos kommunstyrelsen.
- Konsult och uppdrag ska årligen presentera mått på kundnöjdhet, kostnadseffektivitet och kvalitet.
- Taxor och avgifter. Eskilstunas avgiftsfinansiering är något lägre än de kommuner som vi jämför oss med. Under våren ska varje förvaltning och bolag ta fram en sammanställning på taxor och avgifter för sina verksamheter. Anvisningar och form bifogas separat av kommunledningskontoret. Dessa ska lämnas in till kommunledningskontoret i enlighet med mallen den 19 april. Kommunledningskontoret kommer tillsammans med förvaltningar och bolag

att bearbeta underlaget inför eventuella beslut i samband med processen med komplettering av årsplan 2019.

7. Skriftlig och muntlig presentation till budgetberedning.

Nämndernas och bolagens prioriteringar för 2019 och investeringar för 2019 till 2023 lämnas in till kommunledningskontoret **senast den 19 april**. Den skriftliga och muntliga presentationen ska utgå från nämndens/bolagets omvärldsanalys, redogöra för det ekonomiska och verksamhetsmässiga nuläget samt hur nämnden/bolaget utifrån sitt respektive uppdrag kan bidra till att stärka de strategiska målen, processmålen och verksamhetsprocesserna för 2016-2019.

Vid budgetberedningen kommer respektive nämnd och bolag att redovisa sina verksamheter processvis. Bildspelet kommer att samordnas före presentationen. Det är därför ytterst viktigt att den angivna tiden 19 april respekteras.

Nämndernas skriftliga redovisning ska ske i Hypergene beslutsstödssystem. För att få rapporteringsbehörighet ska varje nämnd meddela Magnus Sand, KLK, vem/vilka som behöver behörighet.

- Punkterna A, B, C, D och E redovisas i Hypergene (nämnderna)
- Punkterna D och E redovisas både skriftligt enligt ovan och i powerpoint-format. Powerpoint-bilderna ska följa utskickad mall.

Bolagens redovisning sker endast i powerpoint-format. Observera att samtliga delar A-E redovisas i powerpoint-bildspelet.

Nämndens och bolagets samtliga redovisade bedömningar, behov och prioriteringar kommer att beaktas i budgetarbetet, men endast punkterna D och E kommer att presenteras på beredningen.

A. Omvärld

Beskriv kort vilka omvärldstrender som påverkar planeringen för 2019. Redovisa de viktigaste utmaningarna för nämnden/bolaget.

B. Demografisk påverkan

Beskriv hur den demografiska utvecklingen successivt påverkar nämnden/bolaget. Inom vilken/vilka områden beräknas ökat eller minskat tryck? Vilka omflyttningar av resurser kan göras för att möta de demografiska utmaningarna? Vad ligger redan 2018?

C. Nämndens/bolagets nuläge och ev. korrigeringar 2018

Vid budgetberedningen ombeds nämnder och bolag att redovisa sina prioriteringar och åtgärder enligt nedanstående punkter.

- Beskriv verksamhetens nuläge. Vad behöver nämnden/bolaget utifrån omvärldsförändringar, verksamhetsberättelsen 2017 och delårsrapport 1 fokusera på, förbättra och stärka inom nämndens/bolagets aktuella huvudprocesser? Finns det inom ansvarsområdet tankar på resursförskjutning mellan delar av huvudprocesserna?
- Är ekonomin i balans? Om inte, vilka åtgärder återstår att fullfölja eller vidta?

D. Inriktning på prioriteringar och omprioriteringar inför 2019

- Hur kan nämnden/bolaget utifrån sitt respektive uppdrag bidra till att stärka de strategiska målen och processmålen för 2016-2019 i sina verksamhetsprocesser? Vilka prioriteringar föreslås för åren 2019 samt 2020-2021? Redovisning ska vara per process.
- Vad är vi tillräckligt bra på? Vad ser nämnden/bolaget möjlighet att lägga mindre resurser på eller sluta göra för att frigöra resurser för satsningar eller att bibehålla annan verksamhet? Vilka planerade satsningar kan avbrytas för att förbättra den ekonomiska situationen under mandatperioden? Redovisa bedömd årlig ekonomisk effekt för 2018 och 2019.

E. Effektivisering

Nämnder och bolag ombeds redovisa områden att effektivisera inom administration, processgemensamma effektiviseringsområden och kvalitetsnivåer. Särskild redovisning av tankar och idéer om hur digitalisering kan effektivisera nämndens eller bolagets verksamhet.

Dessutom ska möjligheten att höja taxor och avgifter analyseras och presenteras.

Inrapportering av budgetunderlag samt material skickas **senast den 19 april** till

planeringochuppfoljning.KLK@eskilstuna.se

Mall presentation budgetberedning finns även att hämta under Så arbetar vi/Årlig styrning/Planering/Budgetberedning